

56701314: สาขาวิชาสังคีตวิจัยและพัฒนา

คำสำคัญ: ดนตรีพิธีกรรม/ฟ้อนผีมดผีเม็ง-/ พิธีเหยา/โนราโรงครู

วสันต์ แจ็กแฉ่ม: เปรียบเทียบบทบาททางดนตรีในพิธีกรรมชาวบ้าน กรณีศึกษา ฟ้อนผีมด-ผีเม็ง พิธีเหยาและโนราโรงครู.อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: ผศ.คมธรรม ดำรงเจริญ. 144 หน้า.

วิทยานิพนธ์เล่มนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบบทเพลงและศึกษาโครงสร้างของเพลง ดนตรีพิธีกรรม รวมถึงองค์ประกอบและขั้นตอนของพิธีกรรม ฟ้อนผีมด-ผีเม็ง พิธีเหยา และโนราโรงครูผู้วิจัยได้ใช้ทฤษฎีทางด้านมานุษยวิทยาการศึกษาโดยการเก็บข้อมูลภาคสนามแบบสังเกตการณ์ และมีส่วนร่วมในพิธีกรรม สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับพิธีกรรมฟ้อนผีมด-ผีเม็ง พิธีเหยาและโนราโรงครู

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาเปรียบเทียบเพื่อศึกษาความและความเหมือนในส่วน ของพิธีกรรมทั้งสามดังนี้ ความซับซ้อนของพิธีกรรม ระยะเวลาและผู้มีส่วนร่วมในการประกอบพิธีกรรม บทเพลงและเครื่องดนตรีที่ใช้ในพิธีกรรม ความเชื่อเรื่องของดนตรี รูปแบบของการจัดวงดนตรี รวมถึงวัสดุของการสร้างเครื่องดนตรี ผลการศึกษาพบว่า บทบาททางดนตรีของการประกอบพิธีกรรมฟ้อน ผีมด-ผีเม็ง พิธีเหยาและโนราโรงครู มีดนตรีเป็นองค์ประกอบหลัก และเป็นส่วนหนึ่งของการประกอบ พิธีกรรมโดยไม่สามารถนำเครื่องดนตรีออกจากตัวพิธีกรรมได้ สำหรับบทเพลงในการประกอบ พิธีกรรมฟ้อนผีมด-ผีเม็ง ประกอบด้วย เพลงมอญฟ้อนผี เพลงเก้าห้าเพลงลูกกุยเวยเพลงลูกกุยซ่า พิธี เหยาเป็นเพลงลายผู้ไทน้อย และโนราโรงครูเป็นเพลงเซต การประกอบพิธีกรรมฟ้อนผีมด-ผีเม็ง พิธี เหยาและโนราโรงครู มีโครงสร้าง ขั้นตอน กระบวนการ ของพิธีกรรมที่เหมือนกัน แต่มีความแตกต่าง ของภาษา ภูมิภาค และการดำรงชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์

จึงกล่าวได้ว่าพิธีกรรมฟ้อนผีมด-ผีเม็ง พิธีเหยาและโนราโรงครู เป็นพิธีกรรมที่มีการสืบ ทอดทางอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ของตนเองอย่างชัดเจน และสะท้อนความสัมพันธ์ระหว่างวิถีชีวิต กับอำนาจความเชื่อพลังความศักดิ์สิทธิ์ของพิธีกรรมฟ้อนผีมด-ผีเม็ง พิธีเหยา และโนราโรงครู

สาขาวิชาสังคีตวิจัยและพัฒนา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ลายมือชื่อนักศึกษา .....

ปีการศึกษา 2557

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ .....

56701314: MAJOR: MUSIC RESEARCH AND DEVELOPMENT

KEY WORD: RITUAL MUSIC/ FONPHEE/ YAO/ NORA LONGKRU

WASAN JAKCHAM:A COMPARATIVE STUDY OF MUSICAL FUNCTIONS IN FOLKLORE RITES: CASE STUDY OF FON PHEE, YAO AND NORA LONG KRU. THESIS ADVISOR: ASST.PROF.KOMTHAM DOMRONGCHAREON. 144 pp.

Objectives of this ethnomusicology research were to study and compare the similarity and difference of music culture that used for accompaniment function of three trance rituals found in three regions of Thailand; FonPhee Mod PheeMeng of the North, Phiti Yao of the Northeast and Nora Rongkru of the South. Topics of study and comparison include: general and specific information of each ritual, timeline and holistic duration of ritual, belief and concepts, characteristic of participants, elements of music, musical style, system of music found in each ritual.

Results found that music was always essential function and inseparable factor of all ritual making. Each region has created different folk musical elements to be appropriately used in each specific ritual. The FonPhee Mod PheeMeng has Paatgong melodic percussion ensemble perform a series of traditional folksong according to the sequence of ritual such as Mon, Kao-ha, Look kuiwei, Look kui cha. Phiti Yao has a Khaen mouth organ and other soft-dynamic instruments to play the song Lai Phoothainoi along with the ritual. Nora Rongkru has oboe and rhythmic percussions ensemble and used PhlengCherd as an important song. More over, the study revealed the changes and continuity of those music cultures. Treatments of data gathered from fieldworks were done in relatively comparison degree.

Program of Music Research and Development Graduate School, Silpakorn University

Student's signature .....

Academic Year 2014

Thesis Advisor's signature .....

กิตติกรรมประกาศ

งานวิทยานิพนธ์ เรื่อง เปรียบเทียบบทบาททางดนตรีในพิธีกรรมชาวบ้าน กรณีศึกษา ฟ้อนผีมด-ผีเม็ง พิธีเหยา และโนราโรงครู สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ด้วยคำแนะนำ และความกรุณาช่วยเหลือของคุณครู ที่ได้สละเวลาตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ จนทำให้วิจัยเล่มนี้เสร็จสมบูรณ์ ความดีของงานวิจัยเล่มนี้ ศิษย์ขอนอบน้อมเคารพครู

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณครูอานันท์ นาคคง ที่ให้คำแนะนำ ชี้แนวทางในการศึกษา และวิจัย พร้อมกับการให้ความรู้ แนวคิด และมุมมองต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ในการวิจัยอย่างดียิ่ง

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณครู ดร.วิวัฒน์ บุณย์จับ และ คุณครูผู้ช่วยศาสตราจารย์ คมธรรม ดำรงเจริญ กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำ ตรวจสอบและแก้ไข วิทยานิพนธ์อย่างดี

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณครู ณรงค์ สมิทธิธรรม พร้อมด้วยครอบครัว ที่เอื้อเพื่อ สถานที่พัก พร้อมพาหนะในการเดินทาง และกรุณาให้ข้อมูล เอกสาร ต่าง ๆ ด้วยความเมตตา และ ชาวบ้าน บ้านตาคำ ตำบลพระบาท อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง ที่เป็นสถานที่ในการเก็บข้อมูล ภาคสนาม คุณครู ปรีวรรต ไวสู้ศึก พร้อมด้วยครอบครัว ที่เอื้อเพื่อสถานที่พัก พาหนะในการเดินทาง อาหาร และกรุณาให้ข้อมูลต่าง ๆ พร้อมด้วยชาวบ้าน บ้านคำพอก ตำบลโนนยาง อำเภอหนองสูง จังหวัดมุกดาหาร โดยเฉพาะ หมอเหยาเจ้าภาพที่ให้ความสะดวกผู้วิจัยตลอดงาน และ ทายาทโนรา เต็ม เมืองตรัง ที่ได้อนุญาตในการ ให้ความสะดวกในการเก็บข้อมูลภาคสนาม โนราโรงครู ที่วัดโคก สมานคุณ พระอารามหลวง ตำบลหาใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไพโรจน์ ต้วงวิเศษ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นิตยา ัญญาพาณิชย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไชยวุช โกศล คุณครูรัชวิช มุสิการุณ คุณครูโอภาส อีสโม คุณครูสุนิษาศิริรักษ์ ให้คำแนะนำต่างๆในการเขียนงานวิทยานิพนธ์

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ นักดนตรี ทุกท่าน หมอม้า หมอเหยา โนรา ทุกท่านที่ให้ข้อมูล ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณ พี่น้องผองเพื่อน กัลยาณมิตร โปรแกรมวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา พี่น้องผองเพื่อน กัลยาณมิตร ปริญญาโท คณะดุริยางคศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่ให้ความช่วยเหลือในทุก ๆ ด้าน และเป็นกำลังแรงใจ ระหว่างในการทำ วิทยานิพนธ์ เรื่องนี้

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และครอบครัว ที่คอยสนับสนุน และเป็นกำลังแรงใจ ในทุก ๆ ด้าน ให้กับผู้วิจัยเสมอมา